

Overganger i utdanningsløpet

Innhold

Innledning.....	3
Grunnleggende prinsipper for en god overgang	3
Et kunnskapsgrunnlag	4
Sammenheng og fokus i overgangen	6
Aktiviteter i overgangsarbeidet.....	7
Aktiviteter barnehage - SFO - skole	8
Aktiviteter 4. - 5. trinn.....	9
Aktiviteter 7. - 8. trinn.....	11
Vedlegg	12
Vedlegg 1 – Sjekkliste for god lek i barnehage/skole	13
Vedlegg 2 – Biografi overgangsobjekt	14
Vedlegg 3 – Eksempel på tverrfaglig prosjekt	16
Vedlegg 4 – Mal innkalling/referat for Nettverksmøte nr. 1.....	17
Vedlegg 5 – Mal innkalling/referat for Nettverksmøte nr. 2.....	18
Vedlegg 6 – Mal innkalling/referat for Nettverksmøte nr. 3.....	19
Vedlegg 6 – Evaluering av overgangsarbeidet.....	20
Kilder.....	21

Innledning

Hver gang et barn beveger seg til en ny del av utdanningsløpet, fra første dag i barnehagen til starten på videregående, står de overfor viktige og ofte utfordrende skritt i livet sitt.

Overganger betyr ikke bare å venne seg til nye steder, rom og mennesker. De innebærer også at barnet tar på seg nye sosiale roller, bygger identitet, og opplever nye måter å være en del av samfunnet på. Dette viser hvor komplekse disse overgangene er, og hvor viktige de er for hvert steg barnet tar mot å bli voksen. Det er avgjørende at de voksne planlegger, tilrettelegger og forbereder overgangene godt – slik at kvaliteten er høy og hvert enkelt barn og ungdom opplever trygghet, forutsigbarhet, sammenheng og mestring. Overgangene er mer enn bare tidspunktet mellom start og slutt, men skal være en lengre periode med planlegging og organisering – som både barna/ungdommene foreldrene, barnehagen, skolen og andre aktuelle instanser må medvirke til.

Planen er under utvikling. Målet er at den skal omfatte barn fra start i barnehage til overgang til videregående.

Grunnleggende prinsipper for en god overgang

MÅL

«Overgangen fra barnehage til SFO og skole i Vennesla skal være preget av lek, trygghet, sammenheng og mestring.

Dette vil gi barna det beste grunnlaget for trivsel og læring».

Styrings- og arbeidsgruppen Overganger i Vennesla

Trygge og gode overganger

Rammeplan for barnehagen og Opplæringslova i skole understreker viktigheten av tett samarbeid mellom barnehager, SFO og skoler, for å sikre at overgangene blir gode. I Vennesla skal overgangene preges av lek, nysgjerrighet, mestring og trygghet. Det gir barn og unge det beste grunnlaget for trivsel og læring. Barnehage, SFO og skole skal gjennom kjennskap til hverandres praksis, bruk av aktiviteter og overgangsobjekter, og et gjensidig forpliktende samarbeid, skape en god sammenheng for hvert enkelt barn.

Overgangsobjekter kan være en fysisk gjenstand eller ulike former for kjente aktiviteter, sanger og leker. Det kan også være trygge voksne som skaper forbindelse mellom barnehagen og skolen. Bruk av overgangsobjekter vil øke sannsynligheten for at barn opplever helhet og sammenheng (Sandø og Myran, 2022).

Medvirkning

Barnehage, SFO og skoler skal ha inkluderende fellesskap som fremmer demokrati. Alle skal få anledning til å delta og bli hørt, uavhengig av hvem de er. Barn og unge skal merke at de blir lyttet til og oppleve at de har en reell innflytelse og påvirkning i saker som gjelder dem. Barn

og unges rett til medvirkning skal ivaretas gjennom dialog og påvirkningsmuligheter i lek og læring. Medvirkning skal prege hverdagen og praksis i barnehage og skole (RP18 og KL20).

Samarbeid

Barnehager og skolene skal ivareta barn og unges behov for omsorg, lek, læring og utvikling i nært samarbeid med hjemmet. Både foresatte og ansatte har et felles ansvar for trivsel og utvikling, og samarbeidet skal alltid være til barnets beste. Foresatte skal oppleve at de er en ressurs i overgangsarbeidet, og det er barnehagenes og skolenes ansvar å gi god informasjon og bygge gode relasjoner med foresatte (RP18 og KL20).

Tidlig innsats

Tidlig innsats innebærer å gi alle barn og unge et godt pedagogisk tilbud fra tidlig småbarnsalder og forebygge utfordringer og utenforskap. Det handler om å gripe inn tidlig for å støtte utvikling og læring, og sikre likeverdige muligheter uavhengig av sosial, økonomisk eller kulturell bakgrunn. Tidlig innsats krever støttende og inkluderende læringsmiljøer. Målet er å redusere forskjeller og gi alle muligheten for å lykkes (Meld. St. 6 2 019-2020).

Et kunnskapsgrunnlag

Gode overganger for alle barn og unge i Vennesla

Barn og unge tilbringer mange år i utdanningsløpet, fra de starter i barnehagen til de er ferdige på skolen. Det er avgjørende for dem hva slags kvalitet de møter i de ulike overgangene.

Når barn begynner på skolen eller bytter trinn, er det viktig at de møter et trygt og inkluderende miljø. Da blir det lettere å føle seg velkommen, trygg og klar for å lære. Noen vil trenger litt ekstra støtte, og da må vi oppdage det tidlig og hjelpe dem på riktig måte. Alle barn og unge har nytte av at voksne samarbeider godt og følger dem opp over tid. Planen vår handler om at det som er helt nødvendig for noen barn, også er bra for alle. Trygghet, støtte og gode relasjoner hjelper barn til å lykkes – både faglig og sosialt.

Denne planen er laget i samarbeid med skoleledere, styrere, SFO-ledere, pedagoger i barnehager og lærere. Den har også vært presentert i VEBUR, hvor elevene selv har kunne uttale seg om hva som er viktig for dem i en overgang. Deres innspill er tatt med. Planen tar utgangspunkt i at overganger er prosesser, ikke tiltak, og for at både barn, foresatte og ansatte skal oppleve sammenheng og kontinuitet i disse prosessene, er det skissert aktiviteter, rutiner og samarbeid både før, under og etter de aktuelle overgangene.

Overgang hjem – barnehage

Kommer ...

Overgang barnehage – SFO – skole

Første skoledag er en merkedag i et barns liv. Det er en dag både barnet og de foresatte har forventninger til. [Opplæringsloven § 13-5](#) og [barnehageloven §2a](#) slår fast en gjensidig plikt for barnehage- og skoleeiere om å samarbeide for å skape kontinuitet for barna i overgangen. Det er en uttalt forventning at SFO involveres i overgangsarbeidet. Barnehage- og skoleeier har hovedansvar for samarbeidet og for å utarbeide en plan for overgangen fra barnehage til skolefritidsordning og skole.

Fra barnehage til skole: hvordan skape en god overgang for 6-åringen

I rapporten *Tiltak med positiv innvirkning på barns overgang fra barnehage til skole* (Lillejord mfl., 2015) pekes det på ulike forutsetninger som bør være på plass for at man skal lykkes med tiltak i overganger mellom barnehage og skole:

- Det er viktig å forstå overgangen fra barnehage til skole som en prosess og ikke som en enkelt hendelse.
- Det er viktig at overgangsaktiviteter er transparente.
- Barna må oppleve at det er sammenheng mellom det som skjedde i barnehagen og det som skjer på skolen.
- Det må være samarbeid og gode relasjoner mellom alle partene.
Det må utvikles samarbeidstiltak for siste del av barnehagen og første del av skolen som forener arbeidsmåtene i de to institusjonene.

Overgang 4.-5. trinn

Overgangen fra 4. til 5. trinn er en betydelig milepæl i elevenes skolegang. Denne prosessen preges av flere viktige endringer, både faglig og sosialt. Elevene går fra en mer lekbasert læringsstil til en mer strukturert og fagorientert undervisning. Dette kan innebære økt ansvar for egen læring, mer komplekse oppgaver, og en større forventning om selvstendighet.

Barn har ofte klare meninger om hva som er viktig når de skal begynne på skolen, og de skal bli hørt.

Prinsippene fra overgangen mellom barnehage og skole bør videreføres, som støtte, sammenheng, inkluderende lekbaserte aktiviteter og god kjennskap og kommunikasjon mellom lærere og trinn (Maugesten & Spernes, 2022).

Overgang 7.-8. trinn

Studier viser at kvaliteten på elevenes opplevelse av overgangen til ungdomstrinnet kan ha innvirkning på elevenes videre sosiale, faglige og emosjonelle utvikling (kilde). Ved overganger i skolen møter elevene faglige endringer med nye måter å lære på, samt sosiale endringer med nye klassekamerater og lærere. Det gjør at elevene ikke bare må tilpasse seg nye fysiske omgivelser, men også tilpasse seg mentalt, emosjonelt, sosialt og faglig. Overgangen til

ungdomsskolen blir beskrevet som en kompleks overgang, da den fører til endringer som påvirker elevens opplevelse av seg selv, og hvordan de oppleves av andre. Å legge til rette for at elevene opplever vennskap og støtte fra jevnaldrende ansees som spesielt viktig, da elevene i denne overgangen har et forsterket ønske om å tilhøre og tilpasse seg jevnaldrende (Strand, 2022).

"Å begynne på ungdomsskolen"

Også i denne overgangen må elevene venne seg til nye forventninger og at strukturene på ungdomstrinnet er annerledes enn det de er vant til. De vil få karakterer, og det kreves at elevene i enda større grad tar ansvar for hjemmearbeid og skoleutstyr, noe som er utfordrende for mange. Det er viktig at ungdomsskolen anerkjenner elevenes tidligere skolegang, og at det er tett samarbeid mellom barne- og ungdomstrinnet. Samarbeidet bør sikre kontinuitet i fagplaner og undervisningsmetoder, samt gyldig og objektiv informasjon om elevenes sosial, faglige og personlige utvikling. Det bør også legges til rette for god kommunikasjon og samarbeid mellom skole og hjem slik at foresatte forstår sin rolle i denne overgangen.

Overgang 10. trinn til vgs.

Kommer ...

Sammenheng og fokus i overgangen

Gjennom å sette søkelyset på lek, relasjonskompetansen og livsmestring i våre overganger, ønsker barnehagene og skolene i Vennesla å skape det beste grunnlaget for trivsel og læring for alle barn. Et leke- og læringsmiljø preget av trygghet og mestringsopplevelser vil gi barna de beste forutsetninger for språk, lese- og skriveutvikling. Dette er illustrert i denne modellen som viser fokuset i overgangsarbeidet i Vennesla.

Lek og læring

Lek er en sentral del av barns utvikling og læring, og den har både en egenverdi og en instrumentell verdi i pedagogiske sammenhenger. Lek er en aktivitet som er naturlig og viktig for barn i alle aldre. Gjennom lek utforsker barn og unge verden rundt seg, utvikler sosiale ferdigheter, og lærer å løse problemer. Lek kan også være en måte for barn å uttrykke følelser og bearbeide opplevelser på.

Lek er avgjørende for barns utvikling fra de er nyfødte til de blir tenåringer. For de yngste barna (0-6 år) er lek en primær måte å lære på. Gjennom lek utvikler de motoriske ferdigheter, språk, og sosiale evner. I barnehagealder er lek en integrert del av hverdagen, og det legges stor vekt på fri lek hvor barna selv styrer aktivitetene. Når barna begynner på skolen (6-12 år), fortsetter lek å være viktig, men den får ofte en mer strukturert form gjennom lekbasert læring og pedagogiske aktiviteter. I ungdomsårene (12-16 år) endrer leken seg, men den er

fortsatt viktig for sosial interaksjon og emosjonell utvikling. Lek i denne alderen kan inkludere sport, spill, og kreative aktiviteter som musikk og drama (Kilde masteroppgave).

Livsmestring

Barnehagen, SFO og skolen har en helsefremmende og forbyggende funksjon. De skal bidra til å utjevne sosiale forskjeller og fremme livsmestring hos barn og unge. Dette innebærer å skape et miljø som støtter barns fysiske, mentale og sosiale velvære, samt gi dem verktøy og kunnskap for å mestre eget liv. Gjennom helsefremmende og forbyggende tiltak og aktiviteter legges grunnlaget for god helse, trivsel og like muligheter.

Over en tid har barnehagene og skolene i Vennesla hatt fokus på å skape robuste miljøer. Robuste miljøer er omgivelser som støtter barn og unge i å utvikle motstandsdyktighet og livsmestring. Dette innebærer å skape trygge og stabile rammer, hvor barn kan oppleve både utfordringer og støtte. Slike miljøer fremmer sosial tilhørighet, emosjonell trygghet, og gir muligheter for å lære av både suksesser og feil.

Relasjon og vennskap

De voksne er avgjørende i arbeidet med å skape og vedlikeholde relasjoner, og må aktivt støtte barna i å etablere vennskap. Vennskap oppstår ikke alltid naturlig – noen barn trenger støtte til å komme inn i lek og felleskap, tolke signaler og holde på relasjoner. Dette gjelder særlig i overgangsperioder der relasjonelle mønstre er i endring. Det må derfor være tid, rom og bevissthet rundt hvordan vi bygger felleskap som inkluderer alle, og hvordan voksne fungerer som støttende stillaser og broer i nye grupper og kontekster.

Inkludering

Inkludering handler om mer enn å være fysisk til stede i en gruppe – barn og unge må oppleve tilhørighet, trygghet og meningsfull deltakelse i fellesskapet. I overgangssituasjoner, hvor nye miljøer og relasjoner skal etableres, er risikoen for utenforskap større. Derfor må inkludering være et aktivt og bevisst prinsipp i all planlegging og praksis. De voksne må være oppmerksomme på hvordan handlinger og strukturer enten åpner for eller begrenser barn og unges mulighet til deltakelse. Leken er en særlig viktig arena – både for fellesskapsbygging og utvikling av sosiale relasjoner. Men lek kan også romme usynlig ekskludering og utestenging. Det er derfor avgjørende at de voksne ikke bare observerer, men deltar i og støtter samspill, legger til rette for trygge rammer og fremmer inkludering. I møte med nye trinn, enkelt barn/ungdom, skoler eller felleskap – er det de voksnes ansvar å sikre at alle opplever å høre til – uavhengig av hvem de er eller hvor de kommer fra.

Aktiviteter i overgangsarbeidet

Aktiviteter i overgangsarbeidet er avgjørende for å sikre trygghet, mestring og sammenheng for barn og unge når de beveger seg mellom ulike deler av utdanningsløpet. Overganger handler ikke bare om å bytte sted – de innebærer nye sosiale roller, relasjoner og

læringsformer. Gjennom planlagte og målrettede aktiviteter får barna mulighet til å bli kjent med nye omgivelser, voksne og medelever, samtidig som de får støtte til å bearbeide forventninger og følelser knyttet til endringene. I Vennesla er aktivitetene nøye planlagt for å sikre en god start og støtte alle barn, uansett behov.

Aktiviteter barnehage - SFO - skole

Når	Aktivitet	Ansvar og gjennomføring
Januar <i>«Sammenheng og samarbeid»</i>	- Elever med behov for tilrettelegging. - Barn som har behov for støtte i fremmedspråk. - Innhente samtykke - Avtale overføringsmøter.	☐ Barnehagen vurderer sammen med foresatte om barn som ikke har enkeltvedtak har behov for spesiell tilrettelegging i skolen. Evt. drøfte med PPT. ☐ Barnehagen informerer skolen. ☐ Barnehagen innhenter samtykke fra foresatte til overføring av elevinformasjon for barn med særlige behov. ☐ Informasjon om enkeltbarn med særlige behov.
Februar <i>«Sammenheng og samarbeid»</i>	- Informasjonsskriv til skolestarterne. - Forhåndsvarsel sendes ut. - Nettverksmøte 2 i barnehagen. - Overføringsmøter for elever med spesialundervisning/ særskilt oppfølging.	☐ Oppvekst setter annonse i avis og på hjemmesiden. ☐ Skolen sender ut vedtak om skoleplass. Foresatte bekrefter skoleplass via Visma. ☐ Fokus på lek og språk – avtale overgangsobjekt. Se mal for møte 2. ☐ Styrer kaller inn rektor, PPT, ITO-kordinator o.l. (Jf. januar)
Mars <i>«Sammenheng og samarbeid»</i>	- Start overgangsprosjekt for skolestarterne i barnehage. - Rollelek/prosjektarbeid om skole og skolestart, forske på skole, leke skole og bruke avtalte overgangsobjekt.	☐ Barnehagene får gave (overgangsobjekt) fra skole. Rektor leverer.
April <i>«Lek og læring»</i>	- Minst 3 leketreff på to skoletimer i løpet av våren. - Kontaktlærere bør være klare for første trinn.	☐ Barnehagen besøker skolen i forbindelse med prosjekt. Blir kjent i skolegården og får tilgang til å besøke skolebygget. ☐ Rektor prioriterer dette.
Mai <i>«Lek og læring»</i>	- Nettverksmøte 3 med overgangssamtale. «Speed-date»	☐ Rektor kaller inn til møtet. Se mal. ☐ Oppvekst kaller inn til «speed-date» mellom barnehager og skoler for å overføre informasjon.

Juni «Lek og læring»	- Foreldremøte på skole i forkant av førskoledag - Førskoledag første uke i juni. → Huske overgangsobjektet som brukes i barnehagen, bruke opplysningene gitt i overgangssamtaler - Forberede oppstart SFO	☐ Rektor inviterer og informerer om foreldremøte. ☐ Skolen inviterer til førskoledag. ☐ SFO lager velkomstbrev som sende til barna som skal starte.
August «Trygghet og mestring»	- Oppstart SFO - Skolestart	☐ Bruke avtalte overgangsobjekter aktivt. ☐ Morgensamling i lyttekrok ☐ To lekeøker hver dag (personalet er deltakende). ☐ Pauser/friminutt sammen med sine kjente voksne.
August/ september «Vennskap og kjennskap»	Foreldremøte skole med påfølgende foreldrenettverk.	☐ Skolen kaller inn og fasiliteter for foreldrenettverk.
September «Vennskap og kjennskap»	Nettverksmøte 1 på skolen. Se agenda i mal.	☐ Rektor, styrer, pedagog barnehage, kontaktlærer, 1.trinn og SFO-leder. Skolen kaller inn. ☐ Styrer skriver referat og legger i Teams-kanal.
Oktober/november «Sammenheng og samarbeid»	- Barn fra 1. trinn besøker barnehagen. - Oversikt over barnehagebarn og hvor de skal gå på skole.	☐ Etter avtale i nettverksmøte 1. ☐ Oppvekst sjekker ut med barnehagene.

Aktiviteter 4. - 5. trinn

Når	Aktivitet	Ansvar og gjennomføring (avklares på den enkelte skole)
Januar – februar	Kartlegging av behov for ITO og annen støtte.	☐ Kompetanseteam
Mars – april	- Samtaler mellom 4. og 5.trinn-lærere om: - Arbeidsformer, rutiner og læringsstrategier. - Elevenes interesser, trivsel og læringsstil. - Planlegging av hvilke rutiner fra 5. trinn som kan prøves ut på 4. trinn.	

	• Overføringssamtaler mellom ny og gammel kontaktlærer (dersom kjent).	
April	• Overføring av informasjon om elever og klasse (inkl. faglige nivåer, kartlegging, trivsel og spesielle behov). • Elever fra 5. trinn deler erfaringer med 4. trinn.	
Mai	• Ny kontaktlærer besøker klassen, deltar i aktiviteter, turer eller undervisning. • Elevene besøker nytt klasserom. • Foreldremøte med både gammel og ny kontaktlærer (dersom mulig). • Praktisk og lekpreget tverrfagligprosjekt (se eksempel) som overgangstiltak: → Oppstart av tverrfaglig overgangsprosjekt i 4. trinn	
Juni	• Videre relasjonsbygging mellom elever og ny lærer/fagarbeider. • Kjentfolk-aktiviteter: lek, gruppeoppgaver og samtaler. • Kort gjennomgang med elevene: Hva skjer på 5. trinn? → Arbeid med tverrfaglig prosjekt fortsetter.	
August	• Tidlig foreldremøte med tema: • Bli kjent med ny kontaktlærer. • Nye rutiner og faglige forventninger. • "Barn til tweens" – helsesykepleier inviteres. • Foresatte og skolens forventninger til hverandre. • Ekstra møter med foresatte til elever med ITO eller andre behov. • Fokus på relasjonsbygging, lek og trygghet. → Tverrfaglig prosjekt tas opp igjen og videreføres i 5. trinn.	

August – september	• Myk faglig oppstart: • Fokus på få fag av gangen. • Gjenbruk av kjente strukturer (Showbie, arbeidsplaner). • Kjenne seg igjen i leker og metoder. Klassebygging og fellesskapsaktiviteter. → Avslutning av tverrfaglig prosjekt gjennom f.eks. utstilling eller presentasjon. (årets fjerde trinn inviteres)	
Høst (fortløpende)	• Bruke kjent informasjon til tilpasning av arbeidsmetoder og oppfølging. • Tid til relasjonsbygging og etablering av trygg læringskultur. • Tett samarbeid med hjemmet i starten for å sikre oppfølging.	

Aktiviteter 7. - 8. trinn

Når		
Januar – februar	Kommer...	
Mars – april		
April		
Mai		
Juni		
August		
August – september		
Høst (fortløpende)		

Vedlegg

Vedlegg 1 – Sjekkliste for god lek i barnehagen/skolen

Vedlegg 2 – Biografi overgangsobjekt

Vedlegg 3 – Eksempel på tverrfaglig prosjekt

Vedlegg 4 – Mal innkalling/referat for Nettverksmøte nr. 1.

Vedlegg 5 – Mal innkalling/referat for Nettverksmøte nr. 2.

Vedlegg 6 – Mal innkalling/referat for Nettverksmøte nr. 3.

Vedlegg 7 – Evaluering overgangsarbeidet

Kilder

Vedlegg 1 – Sjekkliste for god lek i barnehage/skole

Spørsmål	Egenrefleksjon
Har vi organisert rom, tid og lekemateriell slik at	
det inspirerer til ulike typer lek både ute og inne?	
Hvordan fremmer vi kreativitet og fantasi i leken?	
Har vi et inkluderende miljø, hvor alle barna kan	
delta i lek og erfare glede i lek?	
Hvordan observerer vi barnas lek og hva bruker vi observasjonene til?	
Hvordan veileder vi barna hvis leken medfører	
uheldige samspillsmønstre?	
Hvorfor er det viktig at personalet er deltagende i	
barnas lek?	
Hvordan vurderer vi egen rolle og deltagelse i	

Vedlegg 2 – Biografi overgangsobjekt

MOSSE

ØNSKER OG DRØMMER

- Håper jeg kan få være med alle hjem og se hvor dere bor og hvem som er i familien deres – og at vi lager en bok om det!
- Ønsker at dere hjelper med når jeg blir flau, for da legger jeg ørene foran øynene og får litt problemer med å styre følelsene mine
- Hvis halen krøller seg, er jeg nervøs og trenger en klem
- Kan vi lage en sang sammen – som vi tar med oss til skolen?
- Kan jeg få tøy med farger av dere?

FAKTA

Fødested: Den grønne gren

Bursdag: 17.mai

Språk: Grønsk, hægedølsk, øredølsk, venndølsk og engelsk

Art: Blanding av Godartet, Filiokusdyr og Gruffalo

Liker å spise: Laks fra Otra, bokstavgjeks og grønn mat

Leker jeg elsker: Fisken i det røde hav, Blime-dansen og leke fantasidyr

Redd for: Å få lilla pigger på ryggen

SUPERKREFTER

Kan magiske formler
Stort hjerte inni meg som kan merke andres hjertebølger
Kjempe god på gleding
Jeg kan fly!
Er tankeleser
Hører supergodt
Ekspert på gidelåser
Kan bli usynlig
Hornene min kan føle når noen er lei seg og jeg er god til å trøste

BAKGRUNN

Før bodde jeg på en grønn øy og ble født på den grønne gren, nå har jeg flyttet hit til Vennesla med familien min. Da jeg bodde på den grønne øy hadde jeg mange venner i forskjellige farger, men her kjenner jeg ikke så mange.

Da jeg var liten falt jeg ned fra et tre, da fikk jeg noen av superkreftene mine, men ble litt svirrete og det hender jeg vimser litt.

Jeg bor en uke hos pappa på Brudefjellet i Øvrebø og en uke hos Mamma ved Hunsfoss pipa i Vennesla. Ofte besøker jeg Onkel bak Herredshuset på Hægeland. Pappa er et Filiokusdyr, Mamma er Godartet og Onkel er en Gruffalo. Pappaen min er blå, og mamma er gul – derfor er jeg grønn.

Jeg har gått i skogsdyrbarnehagen på Moseidvarden, men nå grugleder jeg meg sånn til skolestart at jeg fikk lov til å bytte barnehage og være her å leke sammen med dere – siden dere og skal begynne på skolen til høsten.

TANKER OG FØLELSER OM SKOLE

Jeg lurar på mange ting når jeg tenker på skole:

Hvor er noen på skolen? Hva er gym? Hva gjør en rektor og er rektor streng? Hvem skal jeg gå i klasse med? Leker de som går på skolen? Hva er skolegård og hvorfor er det ikke gjerder rundt den? Er det andre grønne som meg der? Får jeg venner? På skolen er det lærere og i barnehagen er det voksne, er det forskjell? Hva er lekser og må jeg gjøre de? Hvor skal vi spise?

KOSMO

BAKGRUNN:

Jeg heter Kosmo og ble født på Mars en solstormdag. Det finnes hemmelige og gode forbindelser mellom jorden og Mars, derfor har jeg vært her mange ganger før.

Jeg liker å spise laks fra Otra, det har jeg lært av min fetter Mosse. Så elsker jeg Hulken puré, marssjokolade og sushi.

Min mamma er filiokus dyr og hun er søsteren til Mosses mamma. Nå skal jeg begynne i barnehage på jorden og være med dere å starte på skolen til høsten. Mamma Filuppa og pappa Valkudo er også med – vi skal bo her i Vennesla bak Hunsfospipa hos tante og Mosse. Vi har med romskip og jeg har med lille Mo. Lille Mo er mitt kosevesen, han er med meg overalt.

TANKER OG FØLELSER OM Å BEGYNNE I BARNEHAGEN OG PÅ SKOLEN

Gruer meg litt til å begynne i ny barnehage, liker de meg selv om jeg er grønn og får jeg venner? Vil gjerne lære alt om livet på jorda og alle lekene som barna kan der. Håper jeg kan være med dere hjem og se hvor dere bor. Jeg kan lære dere om verdensrommet og stjernebilder. Lurer på mange ting om skolen, spesielt hvordan den ser ut, hvem som er lærere, hva er et klasserom og jeg vil gjerne møte rektor. Hva er en rektor? Jeg er litt redd for at det blir mange barn der og spesielt at vi blir minst og det er større barn der og.. Så lurer jeg veldig på hva SFO er.

SUPERKREFTER:

Tentaklene mine kan føle andres følelser
Røntgensyn
Telepatiske evner
Supercharger – kan lagre sollys i kroppen
Veldig god på trøsting og klemming
Rask

ØNSKER OG DRØMMER:

Være med dere hjem
Møte en rektor
Bli kjent i barnehagen
Hvis tentaklene henger – trenger jeg en klem
Kan jeg få klær av dere?
Se en hund og en katt

FAKTA:

Født: 1.mars 2019

Språk: Marsk og

Grønsk (og litt norsk)

Art: Blanding av

Filiokus dyr og

Marsboer

Leker jeg elsker: Stivt

romvesen,

universgjemsel, lego,

at gulvet er lava og å

leke familielek med

Lille Mo (kosedyr)

Redd for: gruffaloer,

høye lyder, sinte

stemmer, redd for å

prøve nye ting og er

mørkredd

Vedlegg 3 – Eksempel på tverrfaglig prosjekt

Tverrfaglig prosjekt: Harry Potter – magi, mysterier og mestring

Periode: Mai–september

Trinn: 4. trinn (slutt) og 5. trinn (start)

Fag: Norsk, engelsk, naturfag, matematikk, kunst og håndverk, musikk, samfunnsfag, KRLE

Tverrfaglige temaer: Demokrati og medborgerskap, livsmestring og bærekraftig utvikling.

Mål for prosjektet

- Skape en engasjerende og magisk ramme for overgangen til nytt trinn.
- Øve på å samarbeide på tvers av grupper og fag.
- Utforske rettferdighet, vennskap, valg og ansvar gjennom fantasy og virkelighet.
- Bruke kjente elementer fra Harry Potter for å styrke kreativitet, kommunikasjon og fellesskap.

Forslag til innhold fordelt på fagområder

Fag	Aktivitet
Norsk	- Les utdrag fra første bok / lydbok - Lag egne tryllestav-manus - Skrive fortellinger: Nye karakterer i Harry Potter-universet
Engelsk	- Ord og uttrykk fra universet - Lage invitasjoner, brev eller karakterkort på engelsk
Matematikk	- Trylledrikker med mål og mengde - Lage kart over Galtvort - Mattemysterier eller escape-room
Naturfag	- Lage magiske potions (kjemiske reaksjoner) - Studere uglearter – ekte vs. fantasi - Undersøke flyt og tyngdekraft
K&H	- Lag tryllestaver, husvåpen og trollmannskapper - Tegn magiske dyr, bygg Galtvort i papp - Design huslogo og husfane
Samfunnsfag / KRLE	- Rettferdighet, makt og mot - Diskusjon: Hvordan skiller Galtvort seg fra vår skole? - Samarbeid og gruppetilhørighet
Musikk / drama	- Lag trylleformler med rytme og bevegelse - Spill scener eller lag egne historier - Lag et trollmannsorkester

Vedlegg 4 – Mal innkalling/referat for Nettverksmøte nr. 1.

Rektor kaller inn til nettverksmøte på egen enhet.

Møtedato:	August/september	
Sted:	Skole	
Deltakere:	Styrere, rektor, pedagogisk leder, SFO-koordinator og kontaktlærere. Andre relevante personer ved behov, som ITO- koordinator, fagarbeider, etc....	
Referent:	Styrer	
Agenda/saker	Innhold	Referat
Presentasjonsrunde og forventnings-avklaring	Alle presenterer seg, sin rolle og forventninger til samarbeidet.	
Se film: 	Reflekter over momenter fra filmen og se disse i lys av overgangsplanen. Hvordan sikre barnets stemme, medvirkning og påvirkning i overgangen dette året?	
Overgangsobjekter	Drøft verdien av og meningen med overgangsobjekter.	
Lekeprosjekt	Hvordan bruker lekeprosjektet i barnehagen til å undersøke, blir kjent og forberede barna best mulig til overgangen?	
Året som kommer	Avtale dato for besøk fra 1.trinn til barnehagene denne høsten.	
Eventuelt		

Vedlegg 5 – Mal innkalling/referat for Nettverksmøte nr. 2.

Styrer kaller inn til nettverksmøte på egen enhet.

Møtedato:	Februar	
Sted:	Barnehage	
Deltakere:	Styrere, rektor, pedagogisk leder, SFO-koordinator og kontaktlærere. Andre relevante personer ved behov, som spesped. koordinator, fagarbeider, etc....	
Referent:	Rektor	
Agenda/saker	Innhold	Referat
Overgangsobjekter	Bli enige om overgangsobjekter fro kommende overgang.	
Lekeprosjekt	Barnehagene forteller om pågående lekeprosjekt og avtaler evt. Besøk.	
Året som kommer	Avtale dato for ordinære overføringsmøter	
Eventuelt		

Vedlegg 6 – Mal innkalling/referat for Nettverksmøte nr. 3.

Rektor kaller inn til nettverksmøte på egen enhet.

Møtedato:	Mai	
Sted:	Skole	
Deltakere:	Styrere, rektor, pedagogisk leder, SFO-koordinator og kontaktlærere. Andre relevante personer ved behov, som spesped. koordinator, fagarbeider, etc....	
Referent:	Styrer	
Agenda/saker	Innhold	Referat
Del 1 Evaluere overgangsarbeidet.	Bruk vedlagt mal.	
Del 2 Overgangssamtaler	Overfør de barna som er aktuelle i dette nettverket.	
Eventuelt		

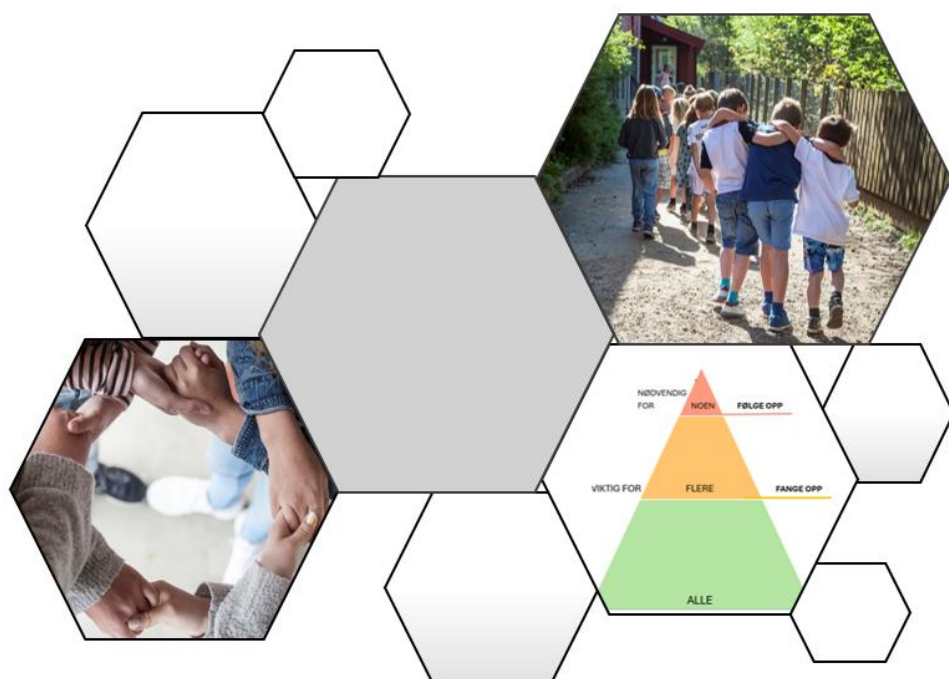
Vedlegg 6 – Evaluering av overgangsarbeidet

Brukes som egenrefleksjon og videre refleksjon i nettverksmøte 3.

Spørsmål	Egenrefleksjon
Har barna blitt kjent med skolen i god tid før første skoledag?	
Er det sammenheng og progresjon i læringsinnholdet i barnehage og skole?	
Er det overlevert god informasjon om hvert barn før skolestart og hvordan blir foreldrene involvert	
Gir overgangen omsorg, forutsigbarhet, trygghet og sammenheng for barn med behov for særskilt tilrettelegging og oppfølging?	
Mer ...	

Kilder

- [Barnehageloven § 2a](#)
- [Opplæringsloven § 4-7](#)
- [Rammeplanen i barnehage](#)
- [Rammeplan for SFO](#)
- [Kunnskapsløftet \(LK20\)](#)
- Lillemyr, O. F. (2011). *Lek - opplevelser - læring*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Lunde, S., & Størksen, I. (2021). *Snart førsteklassing. Med sosial kompetanse i ranselen*. Bergen: Vigemostad & Bjørke AS.
- Maugesten, M., og Spernes, K. (2022) Overganger i skolen. Fra barnetrinnet til ungdomstrinnet. Oslo: Universitetsforlaget.
- Sandø, H., & Myran, I. H. (2022). *Barneklare skoler eller skoleklare barn? Om overganger fra barnehage til skole*. Bergen: fagbokforlaget.
- Strand, G.M. (2022). Overganger til ungdomsskolen. Elevenes opplevelser og hvordan vi kan støtte dem. Oslo: Universitetsforlaget.
- Fagartikkel: [Hvordan integrere lek i begynneropplæringa](#)

Handlingsplanen er utarbeidet og revidert av nedsatt arbeidsgruppe, styрere, rektor, tillitsvalgt, SFO-koordinator, VEBUR og oppvekst.